

Bijlage H: Begrippenlijst

Actief bodembeheer	beheersmaatregelen gericht op structurele vormen van bodemverontreiniging
Afkoppelen	Bij afkoppelen wordt ervoor gezorgd dat neerslag vanaf verharde oppervlakten (daken, wegen, trottoirs en dergelijke) niet meer in het riool terecht komt. Het wordt rechtstreeks of via een schoonwaterriool in de bodem of op het oppervlaktewater geloosd
Afvoer	De hoeveelheid water, die per tijdseenheid uit een gebied stroomt
Afvoercapaciteit	De hoogste afvoer die onder bepaalde omstandigheden een watergang of kunstwerk kan passeren
Afvoerregime	Het kenmerkend verloop van de afvoer uit een stroomgebied
Afwatering	Afvoer van water (uit een gebied)
Akkerrandenbeheer	Het ten opzichte van de rest van de akker afwijkend beheren van de randen van akkers, met als doel het vergroten van de daarbinnen voorkomende natuurwaarden
Atmosferische depositie	Droge en natte stofdeeltjes die via de atmosfeer in het milieu terechtkomen en op het neerslaggebied het milieu belasten
Baggeren	Modder uit het water ophalen
Basisinspanning	De wettelijke norm waaraan gemeenten moeten voldoen om het aantal riooloverstorten te beperken
Bedrijfswaterplan	Plan waarin het bedrijf aangeeft hoe het met het inkomende en uitgaande water omgaat
Berging	De geborgen hoeveelheid water, waterinhoud; het volume water dat aanwezig is in een nader aan te geven deel van de bodem/grond, van een waterloop of van een rioleringsstelsel
Beschermingszone	Betreft de gronden gelegen binnen 5 of 10 meter gemeten vanaf de grens van een watergang of waterkering. Ze zijn opgenomen in de Keur en in de legger
Blauw knooppunt	Locatie in het watersysteem waar uitwisseling plaatsvindt van water tussen verschillende watersystemen en middels monitoring hiervan de ermee samenhangende problemen en kansen tussen het bovenstrooms gelegen en benedenstrooms gelegen stroomgebied inzichtelijk gemaakt kunnen worden
Bovenloop	Het vanaf een bepaald punt gelegen stroomopwaartse gelegen deel van een watergang
Broekgebied	Nat (bos)gebied waarin de grondwaterstand een deel van het jaar nabij of op het maaiveld staat
Bronbemaling	Wegpompen van grondwater ten behoeve van Bouwactiviteiten
Bufferstrook	Strook waar op vrijwillige basis geen mest- en/of bestrijdingsmiddelen gebruikt worden. De breedte van de strook varieert van 3 tot 6 meter vanaf de insteek voor de primaire wateren tot ongeveer 1 meter voor de secundaire en tertiaire waterlopen. Voor droogvallende wateren wordt eveneens een strookbreedte van 1 meter gehanteerd in de periode dat deze wateren normaliter watervoerend zijn
Botanisch	Plantenkundig
Coupure	Weglating van een gedeelte uit een waterkering en/of dijklichaam, welke bij hoogwater weer wordt gesloten
Debiet	Het watervolume dat per tijdseenheid door een doorsnede van een watergang stroomt
Denitrificatie	Het omzetten van nitraat in moleculaire stikstof, dat naar de atmosfeer kan ontsnappen. Door denitrificatie wordt nitraat uit afvalwater verwijderd

Diffuse bron	Bronnen van verontreiniging waarvan een concrete lozingspunt niet aanwijsbaar zijn
Droogdal	Een dal dat alleen bij grote neerslaghoeveelheden water afvoert
Drainage	Inrichting om overtollig (grond)water te verwijderen, bijvoorbeeld door buizen waar het water inzakt of door een met grind of puin gevulde sleuf
Droogteschade	Derving van inkomsten ten gevolge van een lagere gewasproductie welke optreedt ten tijde van een tekort aan water in de land- en tuinbouw
Drooglegging	Het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en het grondoppervlak
Duurzaam	Zodanig handelen dat er voorzien wordt in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien
Dubo-centrum	Organisatie die gevestigd is in Heerlen en als belangrijkste doel heeft om de duurzame ontwikkeling van de maatschappij in brede zin en van duurzaam bouwen in specifieke zin te bevorderen
Ecologie	Leer van de wisselwerking tussen alle organismen en hun omgeving
Ecologische Hoofdstructuur	Een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Einddatum voor realisatie is 2018
Ecosysteem	Systeem, bestaande uit (groepen van) organismen en niet-levende elementen die elkaar onderling beïnvloeden in een begrensd gebied
Effluent	Gezuiverd afvalwater dat vanuit de zuiveringsinstallatie op het oppervlaktewater wordt geloosd
Erosie	Uitslijting en wegspoeling van bodemmateriaal door stromend Water
Eutrofiëring	Vermesting: het proces waarbij het milieu onnatuurlijk grote gehalten aan voedingsstoffen gaat bevatten
Fauna	De gezamenlijke dierenwereld
Flora	De gezamenlijke plantenwereld
Freatisch (grond)water	Water onder de grondwaterspiegel in een relatief goed doorlatende laag in de ondergrond. Het ligt boven een (eerste) slecht doorlatende of ondoorlatende laag
Gemeentelijk waterplan	Gezamenlijk plan van verschillende afdelingen van de gemeente, de regionale waterbeheerders en eventueel andere organisaties.
Generiek beleid	algemeen geldend beleid
Gemengd rioolstelsel	Stelsel van rioolbuizen, gemalen en overstortputten waarbij het afvalwater en het hemelwater via hetzelfde buizenstelsel wordt getransporteerd
Gescheiden rioolstelsel	Stelsel van rioolbuizen, gemalen en overstortputten waarbij het afvalwater en het hemelwater via twee afzonderlijke buizenstelsels wordt getransporteerd
Graft	Terrasachtige verflakking plus steilrand op een helling, meestal begroeit met struikgewas en oorspronkelijk geriefhout, veelal ontstaan op perceelsscheidingen door afzetting van bodemdeeltjes, deels ook door mensenhanden aangebracht
Grasbaan	Vlakke strook gras (breedte gemiddeld 5 tot 15 meter) gelegen in de stroombanen in akkerbouwgebieden en op dalbodems van droog- en hellingdalen, die dienen voor een veilige afvoer van

	geconcentreerde afstroming van regenwater en de bodem te beschermen tegen geul- en stroombaanerosie. Grasbanen zijn bij hevige neerslag functionerende oppervlaktewateren.
Groene contour	Voorgenomen rijksbeleid (5e Nota RO) om landelijke en natuurgebieden te voorzien van een harde omlijning die niet overschreden mag worden met stedelijke functies
Groenstrook	Langgerekte (breedte gemiddeld 5 tot 10 meter), min of meer evenwijdig aan de hoogtelijnen aangelegde grasstrook die dient om van akkers oppervlakkig afstromend regenwater even te vertragen, waarbij ook geërodeerde bodemdeeltjes weer gedeeltelijk worden afgezet. Groenstroken kunnen zo ook "groeien" tot graften.
Grondwater	Water beneden de grondwaterspiegel
Grondwaterbeschermingsgebied	(Deel van) het intrekgebied van een drinkwaterpompstation waar, ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater, gebruiksbeperkingen gelden
Grub	V-vormige veelal diepe insnijding van een droogdal ontstaan door een samenspel van menselijke en natuurlijke processen
Habitatrichtlijn	Regeling op het gebied van natuur- en landschapsbehoud van de Europese Unie inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.
Herinrichtingszone	Gronden gelegen vanaf de grens van een nog niet heringerichte watergang. De gronden zijn bedoeld ter veiligstelling van en/of het realiseren van het toegekende streefbeeld door middel van herinrichting.
Herverontreinigingsniveau	De kwaliteit van de (water)bodem die na sanering ontstaat als gevolg van nalevering van de nog aanwezige verontreinigingsbronnen
Holle weg	Ingesneden weg met steil oplopende randen, die naast (verkeers)weg veelal een waterafvoerende functie heeft
Immissietoets	Het vaststellen (via modelberekening bij vergunningverlening) wat de invloed is op de milieukwaliteit van de door een bedrijf of het verkeer uitgestoten verontreinigende stoffen
Infiltratie	Inzijing van (regen)water in de bodem
Influent	Afvalwater dat een zuiveringsinstallatie in gaat
Integraal waterbeheer	Samenhangend beleid en beheer dat de verschillende overheidsorganen met strategische taken en beheerstaken op het gebied van het waterbeheer voeren in het perspectief van de watersysteembenadering. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel interne functionele samenhangen (de relaties tussen kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van het oppervlaktewater en het grondwater) als de externe functionele samenhangen (de relatie tussen waterbeheer en andere beleidsterreinen als milieubeheer, ruimtelijke ordening en natuurbeheer)
Insteek	De overgang tussen de bovenzijde van de watergang en het aangrenzende terrein
Inunderen	Overstromen
Inundatiegebied	Gronden langs primaire wateren die bij hoge waterstanden door water worden overdekt en die als zodanig in de legger zijn opgenomen
Jurisprudentie	Het geheel van rechterlijke uitspraken
Kade	Een beschoeide of gemetselde oeverstrook die tot doel heeft (bij hoog water) water te keren.
Kaderrichtlijn Water	een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit van de Europese wateren in 2015 aan bepaalde eisen moet voldoen

Kerngebied	In de EHS (ecologische hoofdstructuur): gebied met in (inter)nationaal opzicht belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen van voldoende omvang
Kernzone	De gronden gelegen tussen de twee insteken van een watergang en als zodanig is aangegeven in de legger
Keur	Algemeen geldend voorschrift (verordening) waarin ge- en verbodsbepalingen staan die een ieder in acht moet nemen
Kwelgebieden	Gebieden waar het grondwater zich naar de oppervlakte beweegt (opwaartse druk) en naar buiten treedt.
Landelijke buffer	Buffervoorziening voor water afkomstig uit landelijk gebied.
Legger	Een registratie van primaire wateren en waterkeringen met bijbehorende werken en onderhoudsplichtigen, vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap en goedgekeurd door het college van Gedeputeerde Staten
Lijnvormige elementen	Lijnvormige, smalle landschapselementen zoals houtsingels, groenstroken, grasbanen en graften.
Lozing	Natuurlijke of kunstmatige afvoer van overtollig water
Maatgevende afvoer	De afvoer die bepalend is gesteld voor het ontwerp van een watergang of een deel ervan
Macrofauna	De met het oog zichtbare ongewervelde waterdieren
Meandering	Vrije slingering van een waterloop
Meanderzone	Gronden waarbinnen primaire wateren door natuurlijke verplaatsing hun bedding kunnen verleggen en die als zodanig in de legger zijn aangegeven.
Molenrecht	Het recht tot oprichting en instandhouding van een (water)molen
Monitoren	Het aan de hand van vooraf bepaalde indicatoren meten en volgen van ontwikkelingen op een bepaald gebied
Natuurdoeltypen	streefbeelden voor bepaalde soorten natuur
Natuurontwikkelingsgebied	In de EHS: gebied dat reële perspectieven biedt voor het ontwikkelen van natuurwaarden van (inter)nationale betekenis of voor het aanzienlijk verhogen van de bestaande natuurwaarden. Zij kunnen worden ontwikkeld tot nieuwe kerngebieden danwel bijdragen aan het vergroten van bestaande natuurgebieden
Natuurvriendelijke oevers	Een zodanig aangelegde oever dat de natuur (met planten en dieren) zich goed kan ontwikkelen
Normaliseren	Het rechte trekken van beken om de watercapaciteit op een bepaalde norm te brengen of het water zo snel mogelijk af te voeren
Nutriënten	Voedingsstoffen
Ons WCL	'Ons Waardevol Cultuurlandschap', naam van een gebiedsgericht uitvoeringsproject in Midden-Limburg
Ontkluizen	Beken die overkluisd zijn lopen ondergronds in buizen. Bij ontkluising worden de buizen verwijderd en de beken weer aan de oppervlakte gebracht.
Ontwatering	De afvoer van water uit percelen over en door de grond en eventueel door drainagebuizen en greppels naar een stelsel van grotere watergangen
Oppervlaktewater	Het samenhangend geheel van water, waterbodembodem, oevers, technische infrastructuur en de biologische component
Overstortfrequentie	Frequentie waarmee via een (riool)overstort met regenwater verdund rioolwater op een oppervlaktewater wordt geloosd

Peilbeheer	Het aanpassen (bijvoorbeeld met stuwen) van de waterstanden (waterpeil) in beken en waterlopen aan de wisselende weersomstandigheden en het aangrenzend grondgebruik
POL (Provinciaal Omgevingsplan Limburg)	Beleidsmatig gewenste ontwikkelingen zoals verwoord in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL)
Piekafvoer	Hoogste afvoer van een beek tijdens of na een regenperiode
Primair water	Oppervlaktewater van meer dan plaatselijk belang, dat als zodanig in de legger is opgenomen
Puntbron	Bron van vervuiling die rechtstreeks te herleiden is tot één punt. De lozing kan gereguleerd worden middels een Wvo-vergunning
POG (Provinciale Ontwikkelingszone Groen)	Provinciale ontwikkelingszone groen. De POG vormt samen met de EHS de ecologische structuur in Limburg
Retentie	Het vasthouden van water met als doel om piekafvoeren te voorkomen
Secundair water	Oppervlaktewater, geen primair water zijnde. Dit zijn oppervlaktewateren die waterstaatkundig van minder belang zijn en een minder vergaande waterschapbemoeyenis vergen.
Stedelijk gebied	Steden, dorpen en andere geconcentreerde bebouwing
Stedelijke buffer	Buffervoorziening voor water afkomstig uit stedelijk gebied
Stroomgebied	Een gebied van waaruit het afstromende water door een bepaalde waterloop wordt afgevoerd
Stuwrecht	Het beperkt genots- of gebruiksrecht dat de bevoegdheid verleent om het water op te stuwen en vervolgens ten behoeve van enig doel te gebruiken of aan de gewone loop te onttrekken
TOP Gebieden	Verdroogde natuurgebieden met nog steeds een grote natuurwaarde waar met voorrang de verdroging tegengegaan wordt. Doel is om 2015 de maatregelen in deze gebieden uitgevoerd te hebben.
Vegetatiekartering	Kaarten van de begroeiing in een bepaald gebied
Verbeterd gescheiden rioolstelsel	Rioolstelsel waarbij het regenwater en het afvalwater in principe gescheiden worden afgevoerd. Het eerste (meest vervuilde) deel van het regenwater wordt echter wel samen met het afvalwater afgevoerd en gezuiverd
Verbindingszone	In de EHS: gebied of structuur dat verbreding, migratie en uitwisseling van soorten tussen verschillende kerngebieden mogelijk maakt
Visrecht	In de Visserijwet is bepaald dat het visrecht toekomt aan de eigenaar van het water waarin vissen zich bevinden. De eigenaar van het visrecht is verantwoordelijk voor het visstandsbeheer. Het visrecht kan verhuurd worden, waarmee het overgedragen wordt aan de huurder.
Vistrap/vispassage	Een voorziening die een vistrekbelemmerende barrière passeerbaar maakt
Vloedgraaf	Kunstmatige insnijding van een helling of droogdal met het karakter van een greppel
Waterbeheer	Het geheel van onderzoeken, plannen, technische werken en bestuurlijke maatregelen dat dient om te komen tot een zo doelmatig mogelijk integraal beheer van het aanwezige grond- en oppervlaktewater
Waterbeheersing	Het geheel van meten en regelen van debieten, waterstanden en stroomsnelheden ten behoeve van het waterbeheer

Waterconservering	Het vasthouden van gebiedseigen water
Watergangen	Oppervlaktewateren, met inbegrip van de waterbodems, de onderhoudsstroken en taluds en de aangebrachte werken die een functie hebben voor de af- en/of aanvoer van het op de bedding vrij aanwezige water
Waterhuishouding	De overheidszorg die zich richt op het op en in de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij betrokken belangen
Waterretentie	Het langer vasthouden van water in een stroomgebied door vertraging van de afvoersnelheid.
Waterkeringen	Alle dijken, kaden, natuurlijke hoogten en ophogingen, bestemd om in het openbaar belang water te keren, met inbegrip van het gehele lichaam van de dijk en de kaden en die als zodanig in de legger zijn opgenomen.
Waterketen	De samenhang tussen de productie en distributie van drinkwater, de inzameling en het transport van afvalwater (riolering) en de zuivering van het afvalwater. De waterketen onttrekt water aan het watersysteem en na inzameling, transport, gebruik en zuivering wordt het water weer geloosd op het watersysteem.
Waterlichaam	Toetsingseenheid tbv de Europese Kaderrichtlijn Water
Waterstreefbeelden	De gewenste inrichting en beheer van watersystemen vanuit ecologisch perspectief, met inachtneming van maatschappelijk ontwikkelingsperspectieven. Ze hebben vooralsnog geen bestuurlijke status
Watersysteem	Het geografisch afgebakend en samenhangend geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems, oevers en infrastructuur en de daarin voorkomende levensgemeenschappen
Winterbedding	Het stroomdal tijdens de hoogste waterstand, die vooral s'winters voorkomt
Zomerbedding	Het stroomdal tijdens de laagste waterstand, die voornamelijk in de zomerperiode voorkomt